

מגלים את ירושלים

מיועד לנוער וצעירים

מטרות:

1. היכרות עם האתרים המרכזיים של ירושלים.
2. חוויית למידה מהנה על העיר בעבר ובהווה.

משך הפעילות: 45-60 דקות

ציוד:

גלויות של אתרים בירושלים
גלויות מידע על האתרים השונים
בקבוק פלסטיק ריק
מחשב ומקרן להקרנת סרט

מהלך הפעילות:

שלב א: פתיחה וחלוקה לקבוצות (10 ד')

שלב ב: המשחק עצמו (35 ד')

שלב ג: סיכום (10 ד')

שלב א: פתיחה וחלוקה לקבוצות (10 דקות)

נחלק את המשתתפים לארבע קבוצות קטנות. כל קבוצה תקבל 4 גלויות של אתרים שונים ברחבי ירושלים (מתוך ערכת הפוסטרים של ירושלים). יתרת גלויות האתרים תהפוך ל"קופה". על רצפת החדר נפזר את כרטיסי המידע.

שלב ב: המשחק עצמו (35 דקות)

כל קבוצה תסובב בתורה את הבקבוק הריק בסגנון "אמת או חובה" ותרים את כרטיסי המידע אשר הבקבוק פונה לכיוונו.

על הקבוצה לזהות אם המידע שבכרטיס הוא הסבר על אחד האתרים שמופיעים בגלויות שבידיה. אם כן, הכרטיס נשאר אצל קבוצה זו.

אם לא, כרטיס המידע חוזר למנחה, ועוברים לקבוצה הבאה.

קבוצה שטועה בזיהוי של האתר שלה מקבלת גלוית אתר נוספת.

מטרת המשחק: להיפטר כמה שיותר מהר מגלויות האתרים, ולהשיג כמה שיותר כרטיסי מידע. הקבוצה שצברה הכי הרבה כרטיסי מידע - ניצחה.

הקבוצה שנשארה עם הכי הרבה גלויות אתרים - הפסידה.

שלב ג: סיכום (10 דקות)

לסיכום, ברכות לקבוצה המנצחת על הידע שהפיגנה במשחק. מומלץ להקרין את הסרט "Voices of Jerusalem" המופיע בקישור הבא - www.youtube.com/watch?v=kQ6yzUMtJ28

הסרט מהווה טעימה מנופיה ומראותיה של ירושלים ומביא לידי ביטוי את תחושותיהם של תושבים לגבי העיר המיוחדת הזו.

אביזרי עזר

- 1. מוזיאון ישראל**
  - הגדול והמשמעותי ביותר מבין המוזיאונים המהווים את קריית המוזיאונים, בגבעת רם בירושלים.
  - מוסד התרבות הגדול ביותר במדינת ישראל.
  - נוסד בשנת 1965.
  - מציג כחצי מיליון פריטים.

- 2. מוזיאון ארצות המקרא**
  - המוזיאון היחיד מסוגו בעולם.
  - מציג את ההיסטוריה של ארצות שונות מזמן התנ"ך ועד לתקופת הנצרות הקדומה.
  - החל לפעול בשנת 1992.

- 3. מוזיאון לאמנות האסלאם**
  - נמצא בשכונת קטמון בירושלים.
  - נחנך בשנת 1974.
  - משמר ומציג פרטי אמנות וארכיאולוגיה המייצגים את אמנות האסלאם.

- 4. מוזיאון המדע**
  - נמצא בקריית המוזיאונים, בגבעת רם בירושלים.
  - מציג תערוכות מתחלפות בנושאי מדע וטכנולוגיה.
  - נוסד בשנת 1992, על ידי פרופסור פיטר הילמן.

- 5. מוזיאון פעיל עין יעל**
  - נמצא בנחל רפאים בירושלים.
  - באתר טרסות קדומות, מעיין, בוסתנים, רחוב רומי משוחזר, שרידים ארכאולוגיים, בתי מרחץ ופסיפסים מרשימים.
  - בעונות החקלאות המתאימות מופעלים בית בד לייצור שמן, גת לייצור תירוש וגורן לדיש החיטה.

6. הסינמטק

- בית קולנוע ששוכן בתוך מבנה עתיק למרגלות חומות העיר העתיקה.
- אחת לשנה מתקיים בו פסטיבל הקולנוע הבינלאומי, אירוע חשוב ויוקרתי.
- קיים בו הארכיון הגדול במזרח התיכון, ובו שמורים עשרות אלפי סרטים מישראל ומהעולם.

7. תיאטרון ירושלים

- שוכן בלב השכונה הירושלמית טלביה.
- חלק מרכזי מהעשייה התרבותית של הבירה.
- החל לפעול בשנת 1971.

8. תיאטרון החאן

- ממוקם במבנה מרשים וייחודי מהמאה ה-19, ששימש ככל הנראה בית חרושת לייצור משי.
- בלב העשייה האמנותית להקת שחקנים קבועה המעלה מדי שנה כ-5 הפקות חדשות.
- ההצגות כוללות מחזות ישראליים, מחזאות אירופאית ואמריקנית, קלאסית ומודרנית.

9. בנייני האומה

- מרכז הקונגרסים הבינלאומי.
- יושב בתוך מבנה מודרני בכניסה לעיר ירושלים.
- הוקם בשנת 1950, על ידי הסוכנות היהודית וקרן קימת לישראל.

10. פיס ארנה ירושלים

- מרכז הספורט, התרבות והבידור הגדול והמתקדם ביותר בישראל.
- מתקיימים בו אירועי ספורט, אירועי מוסיקה, הפקות ייחודיות, כנסים ותערוכות.
- משמש את קבוצת הכדורסל של הפועל ירושלים.

11. שוק מחנה יהודה

- אחד המקומות התוססים והצבעוניים בירושלים.
- ממוקם בין רחובות אגריפס ויפו במרכז העיר.
- לצד החנויות והדוכנים יש בו בתי קפה, מסעדות, ברים, חנויות אופנה ואוכל טבעוני.

12. הרכבת הקלה

- תחבורה ציבורית להסעת המונים בירושלים.
- הקו כולל כיום 23 תחנות, הראשונה בפסגת זאב והאחרונה בהר הרצל.
- היקף הנוסעים הממוצע עומד על כ-145 אלף נוסעים ביום.

13. מתחם התחנה הראשונה

- מרכז תרבות ובילוי.
- נמצא בין הרחובות עמק רפאים ודרך חברון, לצד תיאטרון החאן והסינמטק.
- נבנה לצד מסילת הברזל הישנה.

14. מדרחוב בן יהודה

- אחד ממקומות המסחר והבילוי הראשיים בעיר.
- נקרא על שם מחייה ומחדש השפה העברית.
- חסום למכוניות.

15. נחלת שבעה

- השכונה השלישית שקמה מחוץ לחומות העיר העתיקה.
- מאז תחילת שנות ה-90, הפכה לאחד ממוקדי הבילוי של העיר.
- ברחובותיה הצרים של השכונה ניתן למצוא מסעדות, פאבים ובתי קפה רבים.

16. "המפלצת"

- גן שעשועים בשכונת קריית היובל בירושלים.
- נמצא על הציר המרכזי המוביל לבית החולים הדסה עין כרם.
- במרכזו מגלשה לילדים עם שם וצורה קצת מפחידים.

17. גן האמנות במוזיאון ישראל

- הגן מוביל את המטייל בו בנתיבות הפיסול במאה ה-20.
- בין הפסלים בגן מצויים פסלים מאת אמנים זרים ואמנים ישראלים.
- מוצגת בו יצירה מיוחדת הנקראת "היפוך העולם", נוצרה על ידי האמן אניש קאפור לכבוד פתיחתו המחודשת של המוזיאון.

18. גשר המיתרים

- גדול ובולט בכניסה לירושלים.
- משמש למעבר הרכבת הקלה.
- נחנך בחודש יוני 2008.

19. משכנות שאננים

- השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות העיר העתיקה.
- במרכז נבנתה טחנת קמח.
- כיום פועל בה מרכז למוסיקה.

20. מאה שערים

- השכונה החמישית שנבנתה מחוץ לחומות העיר העתיקה.
- מייסדי השכונה בחרו לה שם מפסוק בפרשת השבוע.
- כיום היא אחת השכונות החרדיות הבולטות בעיר.

39. בריכת הסולטן

- נבנתה בידי הסולטן העות'מאני סולימאן הראשון בשנת 1536.
- בין מלחמת העצמאות ומלחמת ששת הימים הייתה שטח הפקר בין ישראל לירדן.
- משמשת כאמפיתיאטרון פתוח בו מתקיימות הופעות ואירועי תרבות שונים.

40. יד ושם

- אמון על הנצחת זכרם של ששת מיליוני היהודים שנרצחו בשואה ושל קהילות ישראל שנחרבו.

- מוסמך להעניק את התואר חסיד אומות העולם ללא-יהודים שפעלו להצלת יהודים תוך סיכון חייהם.
- שם המקום לקוח מספר ישעיהו: "וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יַד וְשֵׁם, טוֹב מִבְּנִים וּמִבָּנוֹת; שֵׁם עוֹלָם אֶתֶן לוֹ, אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת" (פרק נו', ה').

34. בית החולים האוניברסיטאי הדסה עין כרם

- מרכז רפואי אוניברסיטאי בירושלים, המשמש כבית חולים.
- מספק טיפולים מתקדמים לחולים מהארץ ומהעולם.
- ממוקם ליד שכונת עין כרם. הוקם על שטח של 1,200 דונמים של קרן קיימת לישראל.

35. הכותל המערבי

- אחד מארבעת קירות התמך של הר הבית.
- בן כאלפיים שנה.
- במסורת היהודית מיוחסת לו קדושה רבה.

36. הספרייה הלאומית

- מטרתה המרכזית הינה איסוף האוצרות הספרותיים של העם היהודי ושימור המשכיות התרבות היהודית והישראלית.
- נמצאים בה מעל חמישה מיליון פריטי דפוס וארכיון.
- נמצאות בה גם יצירות הקשורות ליהדות ולמזרח התיכון.

37. בית כנסת ה'חורבה'

- שוכן ברובע היהודי. נבנה לראשונה בתחילת המאה ה-18.
- נחרב בידי בוני הערבים בשל אי תשלום חובות. נבנה בשנית באמצע המאה ה-19.

- נחשב לבית הכנסת האשכנזי החשוב והמרכזי בירושלים עד לחורבנו השני שהיה כאשר הרובע היהודי נפל בשנת 1948. נבנה בשלישית בראשית המאה ה-21.

38. סינמה סיטי

- המתחם נפתח לקהל הרחב בשנת 2014.
- מוקרנים שם סרטים רבים ומתקיימים כנסים ומופעים.
- בתוך המבנה מפוזרות דמויות מסדרת "הדרדסים" וכן מסרטי דיסני.

30. ככר ספרא

- הכיכר נבנתה בשנת 1993, כחלק מבניית הקומפלקס של עיריית ירושלים.
- הכיכר משמשת גם כמקום אירוח לאירועים חברתיים שונים.
- נקראת על שם נדבנים יהודים ידועים יוצאי העיר חלב שבסוריה, שפעלו רבות למען ירושלים.

31. מנורת הכנסת

- מנורה יצוקה ברונזה ומזכירה בצורתה את מנורת בית-המקדש, שהיתה במרוצת הדורות לסמל יהודי.
- המנורה מעוטרת בתבליטים המציגים אישים מהתנ"ך ואירועים מהמסורת ומההיסטוריה של עם ישראל.
- ניצבת בקצה גן הוורדים, מול משכן הכנסת בירושלים.

32. יער ירושלים

- "הריאה הירוקה" של תושבי הבירה. בשנים האחרונות מתנהל מאבק ציבורי להצלת היער.
- ביער מגוון עצים, פרחים ובעלי חיים, שרידי חקלאות עתיקה ומערות קבורה.
- קק"ל פרצה ביער דרכי הגעה לפינות חמד רבות והכשירה בו חניוני נופש ומשחק.

33. האוניברסיטה העברית בהר הצופים

- קמפוס זה הינו הגדול והוותיק מבין ארבעת הקמפוסים שבהם פועלת האוניברסיטה.
- כיום פועלות בו הפקולטה למדעי החברה, הפקולטה למשפטים והפקולטה למדעי הרוח.
- מופעלים בו גם בתי הספר למנהל עסקים, עבודה סוציאלית, חינוך, ריפוי בעיסוק ובית הספר לתלמידי חו"ל.

25. מגדל דוד

- כינוי שניתן למצודה אשר הגנה במשך אלפי שנים על העיר ירושלים.
- המצודה שוכנת במקום הגבוה ביותר בעיר העתיקה, ליד שער יפו.
- כיום שוכן בה מוזיאון לתולדות ירושלים.

26. הכנסת

- בית המחוקקים והנבחרים של מדינת ישראל.
- חדר הממשלה נמצא בקומה השנייה של המשכן.
- יש הטוענים כי בניינה דומה לאקרופוליס באתונה.

27. משכן הנשיא

- מהווה את מעונם הרשמי של נשיאי מדינת ישראל, החל משנת 1971.
- עם כינונה של ממשלה חדשה נערך בו התצלום המסורתי של הממשלה עם נשיא המדינה.
- נמצא על גבעה בשכונת טלביה.

28. בית המשפט העליון

- מהווה את המוסד השיפוטי הגבוה ביותר של מדינת ישראל.
- פרי התכנון של האדריכלים האחים כרמי.
- מכהנים בו חמישה עשר שופטים. כהונת שופט נמשכת בו עד גיל 70, אלא אם חדל לכהן קודם לכן.

29. הר הרצל וקבר הרצל

- קבורים שם מנהיגי המדינה והציונות.
- שם נמצא בית הקברות הצבאי הראשי של ישראל.
- מדי שנה מתקיים בו טקס חתימת יום הזיכרון לחללי צה"ל ופתיחת אירועי יום העצמאות.

21. רחביה

- שכונת גנים שהוקמה בראשית שנות ה-20 של המאה ה-20.
- רבים מתושביה לאורך הדורות היו מנכבדי המדינה; מנחם אוסישקין שעמד בראש קרן קיימת לישראל, יצחק בן צבי שהיה נשיאה השני של ישראל, מרטין בובר, ישעיהו ליבוביץ' ועוד.
- אחד המוקדים המרכזיים בשכונה הוא בנייני המוסדות הלאומיים, הכוללים את משרדי הקרן הקיימת לישראל, הסוכנות היהודית וקרן היסוד.

22. עיר דוד

- המקום נבנה בתקופת אברהם אבינו, סביב למעיין הגיחון.
- לפני כ־3,000 שנה, הפך אותה דוד לבירת ממלכה משגשגת וחזקה.
- מקום בו התרחשו רבים מסיפורי התנ"ך.

23. קארדו

- נמצא בלב הרובע היהודי.
- רחוב ראשי, נבנה בתקופת השלטון הרומי.
- משני צדי הרחוב שדרת עמודים.

24. טחנת הרוח

- נמצאת בכניסה לשכונת משכנות שאננים בירושלים.
- הוקמה על מנת לספק למתיישבי השכונה מקור פרנסה ולעניי ירושלים קמח במחיר זול.
- נקראת על שם הנדבן היהודי מאנגליה, משה מונטיפיורי, שמימן את הקמתה.